

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

381

Vragen van het lid **Rebel** (PvdA) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat slachtoffers van mensenhandel te weinig vergoed krijgen* (ingezonden 16 oktober 2013).

Antwoord van Staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 31 oktober 2013)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Slachtoffers mensenhandel krijgen te weinig vergoed»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

In hoeverre herkent u het probleem dat slachtoffers van mensenhandel in strafzaken nauwelijks schadevergoedingen krijgen toegewezen? Waar ligt het aan dat slechts een op de drie slachtoffers een schadeclaim indient en dat de helft van deze claims door de rechter geheel of gedeeltelijk wordt afgewezen?

Antwoord 2 en 3

Het onderzoek is gebaseerd op vonnissen die zijn gepubliceerd op de website www.rechtspraak.nl. Aangezien dit slechts een selectie van vonnissen betreft, geven de genoemde cijfers geen volledig beeld. Verder is een aandachtspunt dat in deze cijfers ook vrijspraken zijn meegenomen en dat in de zaken die als uitgangspunt zijn genomen vrijwel nooit sprake is geweest van geheel door de rechter afgewezen claims. Wel is het zo dat in het merendeel van de gevallen de claims gedeeltelijk werden toegewezen. Bovendien blijkt in de praktijk (zoals ook staat vermeld in het onderhavige rapport) dat een groot percentage van de ingediende vorderingen niet-ontvankelijk wordt verklaard, omdat de behandeling ervan een onevenredige belasting van het strafgeding zou opleveren. Artikel 361, derde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat in die gevallen de rechter kan bepalen dat de vordering geheel of ten dele niet ontvankelijk is en dat de benadeelde partij haar vordering slechts bij de burgerlijke rechter kan aanbrengen. Het gaat

¹ Trouw, 11 oktober 2013

dan bijvoorbeeld om complexe vorderingen die civielrechtelijke expertise vragen. In mensenhandelzaken gaat het niet zelden om dergelijke complexe vorderingen.

Afgezien van het bovenstaande herken ik het beeld dat slachtoffers om diverse redenen geen gebruik maken van de mogelijkheden om schade te verhalen. Redenen hiervoor zijn onder andere de emotionele belasting, de duur van procedures en onwetendheid ten aanzien van de mogelijkheden. Uit diverse onderzoeken blijkt dat verbeteringen nodig zijn ten aanzien van schadeverhaal door slachtoffers, zo ook uit de eerste meting van de slachtoffermonitor, die ik op 4 september jl. aan uw Kamer heb aangeboden (Kamerstukken II, vergaderjaar 2012–2013, 33 552, nr. 7). Daarnaast zijn er ook goede voorbeelden te noemen uit de praktijk. Zo is recent in een mensenhandelzaak, naast oplegging van een gevangenisstraf voor de duur van zes jaar, schadevergoeding toegekend aan het slachtoffer door het Hof Arnhem-Leeuwarden voor een bedrag van € 843.500,-.

Vraag 4 en 5

Deelt u de mening dat het voor een slachtoffer van mensenhandel uitermate belangrijk kan zijn om bijvoorbeeld achterstallig loon te kunnen terugvorderen teneinde enig gevoel van rechtvaardigheid te ervaren na een uitbuitingsituatie? Zo ja, op welke wijze kunt u bevorderen dat de bestaande mogelijkheden voor compensatie van slachtoffers mensenhandel in het strafproces in de toekomst vaker en beter benut zullen worden?

Wat vindt u van de aanbevelingen zoals gedaan in het rapport «Compensatie voor slachtoffers van mensenhandel»²? Bent u voornemens om aan de aanbevelingen uit het rapport uitvoering te geven? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4 en 5

Schadeherstel is een belangrijke behoefte van slachtoffers, ook van slachtoffers van mensenhandel. Zoals ik heb aangegeven in mijn visiedocument «Recht doen aan slachtoffers» (Kamerstukken II, vergaderjaar 2012–2013, bijlage bij 33 552, nr. 2) is een van mijn beleidsdoelen voor de komende periode erop gericht om slachtoffers betere mogelijkheden te bieden om van de gevolgen van criminaliteit te herstellen, ook financieel. Samen met de ketenpartners ben ik dan ook een traject gestart om de procedures te vereenvoudigen en om ervoor te zorgen dat slachtoffers één aanspreekpunt krijgen voor schadeverhaal. Ik verwacht dat bestaande mogelijkheden voor schadeverhaal hierdoor beter zullen worden benut. Daarnaast neem ik maatregelen om ervoor te zorgen dat daders de schade vergoeden, aangezien zij hiervoor primair verantwoordelijk zijn. Zo biedt de wijziging van artikel 94a Wetboek van Strafvordering, die op 1 januari 2014 in werking zal treden, de mogelijkheid om in een vroeg stadium conservatoir beslag te leggen op goederen van verdachten, wat ten goede kan komen aan de schadevergoeding van slachtoffers.

Tevens wordt op dit moment binnen de Rechtspraak door een werkgroep gewerkt aan een praktische handleiding voor rechters over slachtoffers, waarin de bestaande handreikingen, aanbevelingen en modelregelingen worden geïncorporeerd. In deze «*Best Practice slachtoffer*» zal uiteraard ook aandacht worden besteed aan de vaststelling van de schade die slachtoffers hebben geleden als gevolg van het strafbare feit. Zo zal de *Best Practice* uitgangspunten bevatten ten aanzien van het ontvankelijkheidscriterium en ten aanzien van de wijze van berekening van de hoogte van de te vergoeden schade. Voor zover de specifieke omstandigheden van slachtoffers van delicten als mensenhandel daar aanleiding toe geven, zal worden bezien of hiervoor specifieke uitgangspunten kunnen worden opgesteld. Het streven is erop gericht de *Best Practice* in het najaar van 2013 gereed te hebben. Verder wordt sinds 1 januari 2013 de behandeling van mensenhandelzaken per gerecht geconcentreerd bij een klein aantal rechters en juridisch medewerkers met expertise op dit gebied. Mensenhandelzaken die worden aangebracht door het Landelijk Parket worden per genoemde datum afgedaan bij vier speciaal daartoe aangewezen gerechten. Deze specialisatie

² Stichting Fairwork, «Compensatie voor slachtoffers van mensenhandel», september 2013

en concentratie zal naar verwachting eveneens positief uitwerken voor compensatie van slachtoffers mensenhandel.

Ten slotte is in dit kader het voornemen relevant om te komen tot een *nationaal verwijzingsmechanisme slachtoffers mensenhandel*. Het doel van zo'n wegwijzer is meer duidelijkheid voor slachtoffers, verbetering van de hulp en betere dienstverlening vanuit de overheid. Aandachtspunt hierbij is om vanuit de aanpak van mensenhandel nog meer de verbinding te leggen met de initiatieven in het kader van het verbetertraject «Recht doen aan slachtoffers» en met organisaties als Slachtofferhulp Nederland en het Schadefonds Geweldsmisdrijven.

Ik neem de aanbevelingen uit het rapport ter harte en zal deze meenemen in het reeds gestarte verbetertraject rond compensatie van slachtoffers en het project nationaal verwijzingsmechanisme slachtoffers mensenhandel. De aanbevelingen die zijn gericht tot de advocatuur, de rechtspraak en de hulpverlening zal ik tevens bij de desbetreffende organisaties onder de aandacht brengen.

Vraag 6

Kunt u deze schriftelijke vragen beantwoorden voor het algemeen overleg over mensenhandel en prostitutie op 31 oktober 2013?

Antwoord 6

Ja.